

Білега О.В., к.е.н., доц.

доцент кафедри менеджменту та управління проектами

Козицька К.В.

магістрант кафедри менеджменту та управління проектами

Одеська державна академія будівництва та архітектури

м. Одеса, Україна

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Ще у кінці минулого року почали з'являтися різноманітні прогнози з питань соціально-економічного розвитку України на новий рік. Звичайно, перспективи розвитку української економіки дуже великою мірою залежать від її досягнень у минулому році. Так, геополітичний конфлікт та військові дії на сході, економічні шоки, які пережила Україна у останній рік, змінили економіку та розмили уявлення про перспективи розвитку. Тому розбіжності в прогнозних оцінках експертів на середньострокову перспективу суттєво зросли.

Аналіз попередніх підсумків розвитку вітчизняної економіки показав наступне (табл. 1). Середня зарплата зростає, але реальний дохід з урахуванням зміни цін зменшується. У вересні інфляція в Україні склала 1,8%, в порівнянні з дефляцією 0,3% в серпні [1].

За прогнозами фахівців стримано зростатимуть витрати загальнодержавного управління (усереднена оцінка реального приросту державного споживання становить 1,5% – значення варіює від скорочення на 14,7% до зростання на 5,0%).

Щодо цінової ситуації, то в основному прогнозуються дещо вищі темпи інфляції у середньостроковій перспективі порівняно з грудневим консенсус-прогнозом: усереднені за рік прогнозні показники індексу споживчих цін та індексу цін виробників становлять 108,4% та 109,7% відповідно. При цьому розбіжність між мінімальним та максимальним прогнозним значеннями

становить 13,0 відсоткових пунктів (варіація показника індексу споживчих цін від 103,0% до 116,0%) та 16,0 відсоткових пунктів (варіація значення індексу цін виробників від 102,0% до 118,0%).

Таблиця 1

Основні показники соціально-економічного розвитку України

	Фактичні за січень–червня	Темпи зростання (зниження), %		
		червень 2016 р. к		січень–червня 2016 к січню–червню 2015 р.
		травень 2016 р.	червень 2015 р.	
Кількість зареєстрованих безробітних, тис. чол.	389	93,4	87,6	-
Середньомісячна зарплата номінальна, грн	4746 ¹	101,8 ²	123,3 ³	125,3 ¹
реальна, %	-	101,6 ²	112,2 ³	103,9 ¹
Заборгованість по зарплаті, млн. грн	1867	100,9	103,1	-
Індекс споживчих цін	-	99,8	106,9	118,1
Індекс цін виробничо промислової продукції	-	100,0	115,7	115,0
Індекс промислової продукції	-	97,9	96,6	102,0
Індекс сільськогосподарської продукції	-	194,4	102,1	99,7
Індекс будівельної продукції	-	107,7	104,7	109,1
Експорт товарів, млн. дол.	13694 ¹	93,1 ²	98,7 ³	88,5 ¹
Імпорт товарів, млн. дол.	14388 ¹	89,2 ²	94,5 ³	93,8 ¹
Оборот роздрібної торгівлі, млн. грн	527452	-	-	102,3
Вантажообіг, млн т*км	152087	92,8	99,0	102,4
Пасажирооборот, млн. пас*км	48162	108,6	106,3	102,9

- ¹ Дані за січень–травень.
- ² Травень 2016 в % к квітню 2016.
- ³ Травень 2016 в % к травню 2015

Не спостерігається спільного бачення у середньострокових прогнозних оцінках розвитку зовнішньої торгівлі. Так, оцінки сальдо рахунку поточних операцій варіюють від “плюс” 5,2% ВВП до “мінус” 0,2% ВВП. Усереднене значення приросту обсягів експорту товарів та послуг становить 11,6% (варіація від “мінус” 5,2% до “плюс” 34%), імпорту 6,9% (варіація від “мінус” 5,2% до “плюс” 15,6%). Прогнози середньорічного обмінного курсу гривні до долара США за період 2017–2019 роки коливаються в межах від 23,00 до 35,67 грн/дол. США (усереднене значення – 27,58 грн/дол. США).

Продовження військового конфлікту на сході України, до якого додалася поточна політична криза, демотивуватиме інвесторів. Тому Україна може отримати фінансові ресурси від міжнародних фінансових організацій та країн-донорів для підтримки макроекономічної стабільності та реалізації задекларованих проектів, від яких очікується віддача, не раніше 2017 р.

Існуюче глибоке дохідно-майнове розшарування українського суспільства, що зумовило політичну нестабільність у 2004 р. та 2013-2014 рр., не тільки не подолано, воно навіть збільшилося, оскільки основний тягар реформ 2015 р. ліг на плечі небагатої, але значної частини суспільства, загрожуючи подальшим зростанням безробіття і падінням рівня життя населення. Україна має обмежені можливості стимулювання внутрішнього попиту, оскільки повинна продовжувати програму макроекономічної стабілізації.

Гальмування інфляції з 43,3% в 2015 р. до бажаних 12% у 2016 р. можливе передусім шляхом подальшого зниження реальної пропозиції грошей. У 2015 р., коли грошова маса МЗ в реальному обчисленні скоротилася на 30,1%, а падіння ВВП становило 10,5%, знизити інфляцію не вдалося, оскільки основною її причиною була стрімка девальвація. В цілому усереднений показник щодо зростання ВВП України у 2017–2019 роках становить 2,8%. Розбіжність між мінімальним та максимальним значенням складає

2,8 відсоткових пункту (розходження від 1% до 3,8%).

У бюджетній сфері прогнозується, що у середньостроковому періоді видатки бюджету перевищуватимуть доходи (усереднене значення дефіциту бюджету складе 2% від ВВП за 2017–2019 роки з максимальним значенням 3,5% ВВП) [3].

За офіційними припущеннями, номінальна монетизація становитиме 52,02%, за макроекономічним прогнозом Інституту економіки та прогнозування НАН України на 2016-2017 рр., вона може ще знизитися і досягти 43,9%. Таким чином, як і в попередні роки, в разі розвитку такого сценарію зростатимуть дебіторська і кредиторська заборгованість та інші зобов'язання підприємств, а це — шлях до падіння економіки. Не сприятиме економічному зростанню і стан банківської системи, яка характеризується як найвідсталіша у світі при найвищих цінах за надання фінансових послуг, що суттєво обмежуватиме їх доступність у 2017 році.

Тож, аби не допустити різкого погіршення показників торговельного балансу, не створити додаткового тиску на валютні резерви, не спровокувати паніку на валютному ринку і утримати певну стабільність валютного курсу до кінця року, важливо мати надходження чергових траншів від МВФ.

Список літератури:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] //Статистична інформація – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Фінансовий портал Мінфін [Електронний ресурс]// Індекс інфляції України – Режим доступу: <http://www.index.minfin.com.ua>
3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]//Україна: перспективи розвитку <http://documents.tips/economy-finance/-2015-2019-55bd32c2c7b92.html>